

MI MLADI BORCI

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNNA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELISKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 11. MARCA 1938.

ŠTEV. 26

»Dejanje« napada „načelne katoličane“

»DEJANJE« NAPADA »NAČELNE KRISTJANE«

»Dejanje« se je dvignilo zoper »načelne kristjane«.

Seveda, pravi, kristjan mora priznati neko število verskih resnic, potemtakem nekaj načel, a »načelni kristjani« sprejemajo te resnice, ta načela samo »razumsko«, »abstraktno«, »v nasprotju z življenjem«.

»Človek je človek samo po načelih«, to, pravi, je načelnim kristjanom eden izmed vodilnih stavkov.

Kaj je posledica?

»Prevelika gotovost, ki človeka odbija, ker se razraste do napuha«. Načelni kristjani »omejujejo versko življenje«, »zadovoljujejo se z zgolj pravnim stališčem«, so »negodni za samostojno osebno versko življenje, marsikomu se nikdar pravilno ne odpro pravice in dolžnosti Kristusovega učenca«, »zatirajo samostojnost in izvornost, ker jim motita versko soglasje (!) in strumno versko skupnost«, so »nerodneži in nevedneži pred življenjem«, mnogi verujejo le »iz strahu, sramu, odvisnosti in navade.«

»DEJANJE« NAPADA TAKO REKOČ VSE DANAŠNJE KRISTJANE

Kateri so ti »načelni kristjani«?

»Dejanje« pravi: »današnji kristjani«. Kristjani okrog »Dejanja« seveda ne, a drugi menda do malega vsi.

»Mi se vzgajamo, pravi, le za načelno in organizacijsko življenje... največja verska dejanja so nam kolektivne verske akcije, uspešne manifestacije, enotne fronte in soglasna mišljenja... V krščanskem pouku posebno izobraženec ne dobi zadnje izpodbude za življenjski engagement, ne dojame celotnega smisla krščanskega življenja, ker se to pač ne da storiti le z otroškim katekizmom, sentimentalnimi verskimi mesečniki, udarnimi organizacijami in klerikalno politiko.«

»Radi prevelike gotovosti, ki jo daje načelno krščanstvo«, vlada pri nas »inkvizicijsko razpoloženje«, »tajna krščanska oligarhija«, »sinedrij«, ki mu je »sleherno osebno tveganje že idejno izdajstvo.«

»S kazuistiko, teološkimi finesami in jurisprudenco oboroženi kristjani noč in dan čakajo na na-

pake svojih sokristjanov, da jih morejo ovajati cerkveni in celo posvetni gosposki in s tem zadostiti načelni pravilnosti.«

MERI TUDI NA »BORCE«, A JE ZGREŠILO!

Ker »Dejanje« meri tako rekoč na vse današnje kristjane razen malega kroga, se bodo morali ti kristjani pač sami braniti, če se jim bo zdelo vredno.

Zanimivo pa je, da »Mi mladi borci«, ki se najbolj borimo za načelnost in imamo celó »Knjigo načel«, nismo s to hudo obtožbo nič prizadeti!

GRDA SOFISTIKA

Res je tisti vodilni stavek »človek je človek samo po načelih« kar naravnost vzet iz naše »Knjige načel«, toda pisec »Dejanja« mu je smisel sofistično grdo prevrnil.

Pravi smisel je izražen v prvem načelu: »Ni življenja, ki je vredno človeka, brez načel«. »Dejanje« pa temu stavku podtakne smisel, kakor bi to načelo hotelo reči, da je človek že samo, če ima načela, ves in popoln človek. To je pa navadna sofistika, ki tako označuje vsega pisca »Dejanja«.

NAUK »KNJIGE NAČEL«

»Knjiga načel« jasno uči dvoje: Brez načel človek ni človek, a samo z načeli človek še ni človek, kakršen naj človek bo.

Brez načel človek ni človek!

Človek kot človek mora živeti in delati po pameti, to je: po spoznanju, to je: po načelih. Brez načel zagospodujejo človeku živalnost, nagoni, temne sile.

Človek mora živeti za ideale in uresničevati ideale. Ideale mu pa more pokazati le spoznanje in spoznanje se izraža v načelih. Le živali se zadovoljujejo s tvarnimi užitki.

Človek mora hrepeneti kvišku, k Bogu in k nebesom. A to hrepenenje izvira zopet le iz spoznanja in vere, iz načel.

Toda samo z načeli človek ni človek, kakršen naj bo

Človek mora biti mož dejanj.

»Knjiga načel« v prvem stavku pravi: »Načela

se imenujejo vodilne misli, ki ravnaajo naše spoznanje in delovanje.

Tudi v 2. zv. ponavlja »Knjiga načel«: »Spoznanje ne sme ostati lepa teorija, temveč mora prevzeti vse bitje, da se izpremeni v krepostno dejanje in življenje«.

In še v tretje v 3. zv. pravi »Knjiga načel«: »Načela niso vse. Vera hoče življenja.« Na koncu str. 286 zopet povzema:

»Brez spoznanja ni zavestno smotrnega življenja in delovanja, a spoznanje samo še ni delovanje in življenje, kakršno naj naše življenje in delovanje bo.

Načela nam ne smejo biti 'sheme', ki bi se z njimi morda celo farizejsko skazovali pred onimi, ki jih nimajo, ampak morajo biti počela življenja.

Ne smejo ostati v umu kot abstraktne forme, ampak morajo prevzeti vse naše bitje, postati morajo 'življenje našega življenja'. Lahko rečemo z nasprotniki, da res načel ne smemo samo spoznati, temveč, da jih moramo tudi 'živeti'.

Osnovne verske resnice za načelnost še ne zadostujejo

»Mi mladi borci« bi bili torej glede načel kar v soglasju z »Dejanjem«. Ali ni to zanimivo?

Seveda, s tisto trditvijo se ne moremo ujemati, kakor da za načelnost zadostujejo že osnovne verske resnice. Naš um ne more z enim pogledom iz-

meriti vse globine verskih resnic. Zato jih mora tako rekoč razčleniti, da jih potem naravna na življenje.

Saj že apostolska vera obsega celo vrsto »členov«, a poznejši cerkveni zbori in okrožnice papežev so pokazale na nove in nove spoznave, nova in nova načela za mišljenje in življenje.

»Dejanje« bi moralo po svojih mislih zavreči najpomembnejše cerkvene zборе in najpomembnejše papeške okrožnice, n. pr. tridentinski in vatikanski zbor, Syllabus, okrožnice proti modernemu, proti komunizmu, proti razizmu itd.

PREPAD MED NAMI IN »DEJANJEM«

Docela pa loči nas od »Dejanja« vse tisto njegovo zlohotno in mrzko, enostransko in strujarsko presojanje in obsojanje »današnjih kristjanov«.

Kdo, ki res katoliško čuti, bo govoril o »otroškem katekizmu«?

Kdo, ki pozna versko življenje našega ljudstva, naše mladine, a tudi mnogih izobražencev, bo govoril o krščanskem racionalizmu«?

Kdo, ki je pravičen, bo govoril o »sinedriju krščanske oligarhije«? Kdo, ki je versko razsoden, bo odobral tisto »izvirnost, ki moti versko soglasje«?

»Kdo, ki pozna psihologijo, bo zametaval »kolektivne verske manifestacije«, dasi take manifestacije gotovo niso vse?

Skratka: kdo, ki res čuti z našim narodom, bo šel z »Dejanjem«?

MIR — NOBENA UTOPIJA

»Osservatore Romano« pobija v nekem uvodnem članku trditve, da bi bila vojna nekaj, kar bi bilo sploh neizogibno, in svečano zastopa mirovne misel.

Članek opozarja na mirovne pozive papeža Benedikta XV. med svetovno vojno. Močno moramo obžalovati, da je takrat vladajoča politična kratkovidnost ovirala odgovorne ljudi, da niso priznali vse veličine papeževе misli. Tudi danes štejejo mir mnogokrat po krivem za »veliko utopijo«.

Mnogim ni dovolj, da proglašajo vojno za nekaj neizogibnega, ampak mislijo, da morajo iz vojne napraviti svetovni nazor in da spada vojna k etiki napredka, ker vadi ljudi v naporih in žrtvah. Nekateri so šli celo tako daleč, da krščanstvo istovetijo z vojno: hvalijo politiko osvojitve, napadanja in častiželjnosti.

»Mi pa ostanemo »veliki utopiji« neomajno vdani, tudi iz razlogov razuma, kajti če bi bil mir kaka fata morgana, če bi bilo zaman prizadevanje, da si ga zagotovimo brez orožja, potem bi bila vsa prijateljstva, vse zveze in pogodbe ne toliko spretna igra kakor velika naivnost. Mi smo za mir in verujemo, da je prej vojna velika utopija. Ko bi bili junaki orjaškega dvoboja, t. j. zadnje vojne, mogli gledati v bodočnost, potem boja, ki ga še danes ni konec, ne bi bili začeli.«

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST O „PONUDENI ROKI“

O »ponujani roki« francoskih komunistov katoličanom se je tudi pri nas govorilo in pisalo. Posebno se je časopisje vseh smeri razpisalo potem, ko so francoski škofje v decembru preteklega leta objavili svojim vernikom besede papeževе, ki jih je prav njim povedal o tej »ponujeni roki«. Razumljivo, da so bili komentarji toliko različni, da so si naravnost nasprotovali.

Res je, da v raznih deželah iščejo komunisti sodelovanja s katoličani in se morda tudi pri nas skrivajo pod raznimi »slovenskimi« in »demokratičnimi« gibanji in klubi. Za nas ni nobene dvoma, kako se naj zadržimo nasproti ponujeni roki v katerikoli obliki. Jasno nam je dal direktivo sv. oče v svoji okrožnici »Divini Redemptoris«:

»Komunizem se je predstavil izpočetka tak, kakršen v resnici je, namreč skrajno zločest.

Ko pa je spoznal, da se mu ljudje odtujujejo, je spremenil taktiko in si prizadeva množice pridobiti z raznovrstnimi prevarami ter skriva svoje zle namene za ideje, ki so same na sebi prave in lepe...

Prav tako snujejo organizacije in periodične liste pod raznimi imeni, ki nič ne spominjajo na komunizem, imajo pa samo ta namen, širiti z njim komunistične zmote med ljudi, med katere bi jih na drugi način ne mogli širiti.

Da, skušajo se vtihotapiti celo v katoliške in verske organizacije.

Tu pa tam, ne da bi kaj popustili od svojih zmot, katoličane vabijo na sodelovanje, včasih na humanitarnem, včasih na

karitativnem polju in predlagajo včasih stvari, ki so v popolnem skladu s krščanskim mišljenjem in nauki Cerkve.

Drugod celo hinavsko zatrjujejo, da bo komunizem v krajih, ki so bolj globoko verni in na višji stopnji kulture, nastopal na milejše načine, da bo pustil vsem verovati v Boga ali kakorkoli misliti o verskih rečeh.

Nujte torej, častiti bratje, prizadevajte se kar najbolj, da se bodo verniki varovali teh zank.

Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture. Če bi se dali nekateri v zmotu zavesti in bi v svojem kraju komunizmu pomagali, da bi se utrdil, jih bo za to zmotu prve zadel kazen« (Škof. list 1937, str. 53 sl.).

To je jasno dovolj! Če papež v nagovoru francoskim škofom ljubezni ne odreka nikomur, ki trpi, pa najsi je kakršnikoli nazorov, je to popolnoma v skladu s sklepno mislijo njegove protikomunistične okrožnice, ko se obrača na one, ki so zašli (ibid, str. 58 sl.).

Ljubezen smo tudi mi dolžni vsem in jo tudi vsem ponujamo. Najprej pa jo moramo imeti med seboj.

V tem oziru ponavljam besede kardinala Gerlierja, nadškofa lionskega, ki jih je 21. novembra 1937 naslovil na škofijsko zvezo Katoliške akcije: »Izpolnjujte zapoved ljubezni... Ogibajte se cepitev, zavistnosti, sovražnosti, na čemer umiramo. Vsak si naj šteje v srečo, da dá kar ima, za zmago stvari in ne zato, da ima korist od svojega dela.«

Ljubezen pa ponujamo tudi onim, ki so zašli, tudi komunistom. A ne za sodelovanje, ampak ponujamo jim roko, »da se skoraj vrnejo v Očetovo hišo, da ne poginejo od ubožstva in lakote«.

Ne bila bi ljubezen, ako bi mi popustili od resnice, da se njim, ki so v zmoti, približamo, saj bi s tem sebe in nje pehali v pogubo.

Ljubezen je v tem, da niti pičice ne popustimo od svojih, na božji resnici temelječih načel, pač pa s čustvi bratstva in v ljubeznivi skrbi za njihove duše razgrnemo pred njimi z besedo, še bolj pa z življenjem vso lepoto krščanske resnice in pokažemo, da se socialni odnosi dajo najugodnejše in najzadovoljiveje urediti v duhu krščanske pravičnosti in ljubezni.

† Gregorij, škof.

ŠPANSKA MLADINA V RUSIJI

Postalo je skoro nekaj vsakdanjega, da pošiljajo mladino iz rdeče Španije v Sovjetsko unijo na daljše bivanje, ki naj bi služilo njenemu revolucionarnemu izobraževanju. — Boljševiški tisk se ne sramuje to početje imenovati socialno pomoč: otroci naj bi se, kakor pravijo, oddahnili od strahot državljanske vojne. Kako zlagana je ta razlaga, izpričuje slika moskovske »Deutsche Zentral-Zeitung« od 6. oktobra, ki kaže špansko deklico pri metanju ročnih granat.

LISTNICA UREDNISTVA

Slovstvena nagrada

Kakor smo slišali, so nekateri napačno razumeli izraz »do deset strani«. To pomeni samo, da spis ne sme obsegati več kakor deset strani, lahko pa je tudi krajši.

Prejeli smo prvi prispevek pod geslom »Dobrava«.

KOMUNISTI NA NAŠIH SREDNJIH ŠOLAH

Zadnja številka »Lettres de Rome« posveča pozornost komunizmu v Jugoslaviji. O srednji šoli med drugim piše:

»Ko so pri volitvah na zagrebški univerzi komunisti propadli (samo na medicinski fakulteti imajo še odločen vpliv zaradi velikega števila Judov), so se z vso silo vrgli na srednje šole zlasti v Zagrebu in hrvatskih mestih. Tu imajo več uspeha. Poglavitno njihovo sredstvo je, da širijo med fanti in dekleti nernavnost. Tako jih najbolj odtrgajo od vere. Povsod širijo letake in zahtevajo »seksualno svobodo« itd. Vsa ta propaganda se vrši zlasti med mladino 13 do 15 let, ki nanjo ta strup silno deluje.«

ZNAMENIT HOLANDSKI PRIRODOSLOVEC — KONVERTIT

»Maasbode« poroča, da je bil 20. decembra 1937. v Marijini cerkvi v Groningenu na Holandskem sprejet v katoliško Cerkve profesor za fiziologijo in histologijo na tamkajšnji državni univerzi, dr. F. Buytendijk. Profesor Buytendijk je med svetom zaslovel kot specialist na področju živalske psihologije; imenovan je bil za člana papeške akademije znanosti.

Dr. Buytendijk se je rodil leta 1887. v Bredi. Študiral je medicino v Amsterdamu in dosegel leta 1918. doktorat z disertacijo o nastanku navad pri živalih. Istega leta je bil imenovan za lektorja na zasebni univerzi v Amsterdamu; 1919. je postal istotam profesor za biologijo in splošno psihologijo. Štiri leta nato so ga poklicali na državno univerzo v Groningenu. Izdal je številne razprave, večinoma iz področja živalske psihologije, deloma tudi iz pedagoških in splošno bioloških predmetov.

Profesor Buytendijk je od doma veren protestant. Svojega verskega prepričanja pa tudi v svojih znanstvenih študijah ni skrival. Katoliško Cerkev in njen nauk je spoznaval v občevanju z inozemskimi učenjaki, med katerimi najdemo slavna imena: Jacques Maritain, Max Schils, Romano Guardini, Max Picard, Agostino Gemelli O. F. M.

Sedaj se ta učenjak pripravlja na izdajo novega dela o splošnih osnovah biologije.

V FRANCIJI.

Od zadnjega kongresa žosistov v juliju lanskega leta se je povečalo število odsekov samo v škofiji Versailles od 30 na 86.

Francoska vlada je lani razdelila športnikom 322.000 nagrad. Od teh so jih dobila katoliška športna društva 110.000 (34%). Delavska športna zveza, ki so v njej včlanjena socialistična in komunistična telovadna društva, so pa pridobila samo 16.000 nagrad (4,9%).

BLODNA UMETNOST OB SMRTI GABRIELA D'ANNUNZIA

(I. III. 1938)

V kratkem razdobju od 15. avg. 1936 pa do 1. marca 1938 so preminuli trije izraziti, svetovnoznameniti predstavniki italijanske književne umetnosti: Grazia Deledda (1873—1936), znana novelistka s Sardinije, dramatik Luigi Pirandello (1867—1936), Sicilijanec, in končno zadnji izmed treh, poet, pisatelj in dramatik, Gabriele D'Annunzio (s pravim imenom Rapagnetta) iz Peskare v Abrucih (1863—1938). Žal, da nobeden izmed njih ni ostvaril tistega ideala umetnika, ki bi ga bil po svojih nenavadnih zmožnostih mogel, ako bi bil združil silo umetniške intuicije z zakoni resnice. Dočim se giblje Grazia Deledda večinoma v naturalizmu in mnogokrat pada v protikatoliško tendenco (prim. Rivista dei giovani, 15. septemb. 1936), je Luigi Pirandello izrazil idealističen pesimist in relativist: »Nič ni resničnega, a vse mora biti resnično; dovolj je, če veruješ en sam trenutek, potem ne več, in potem spet, in potem vedno, in potem za vedno nikoli več.« (La favola del figlo cambiato).

Toda bolj ko ta dva nam je tu pred očmi pred kratkim umrl Gabriele D'Annunzio, ta »največji izmed sodobnih evropskih pisateljev«, kot ga samozavestno, a neupravičeno imenuje Giuseppe Lipparini. (Novelle italiane, Milano 1934).

D'ANNUNZIO — IZREDEN TALENT

Gabriele D'Annunzio (po Oss. Rom. 3. III. 1938.) je bil ena izmed najpomembnejših osebnosti v italijanski književnosti zadnjega petdesetletja in eden izmed najslovitějšíh pisateljev v Evropi sploh. Bil je izreden umetniški talent, toda njegova od hedonizma prežeta in opojena estetska strast mu je zaprla pot do višin, kjer bi tako nenavaden pesniški genij mogel doseči več kot zgolj oblikovno popolnost.

Nočemo, da bi nas lažniki učili »resnice«, nočemo, da bi nam tirani oznanjali »svobodo« in nočemo, da bi nam volkovi govorili o »ljubeznik«.

Svoboda v vsem je največje suženjstvo.

TODA PONIZUJOČE NEMORALEN

Njegova zelo številna dela — pisal je romane, lirske pesmi, drame — imajo več ali manj vse pečat razbrzdanega človeka, ki je strgal vezi morale in se ponižal v stanje zgolj nagnonskega bitja. D'Annunzio se nikdar ni mogel izkoptati iz zaprtega kroga nizkotnih strasti in nagonov, razen morda takrat, ko mu je prožno fantazijo razgibala domovinska strast in zgolj plastični čut do lepote.

Velika stilistična spretnost in izredno poznanje jezika sta nemalo pripomogla, da so se njegovi spisi tako razširili.

DOMALA VSI SPISI NA INDEKSU

D'Annunzio je vplival uničujoče ne samo na literarni čut Italijanov, ampak zlasti na etično socialno plat intelektualnih in umetniških krogov italijanske mladine. Cerkev je radi tega morala ponovno opozarjati vernike pred njegovim vplivom in postaviti domala vse njegove spise na indeks.

Glavni motivi njegove vsestranske delavnosti pred vojno so bili:

Ne moremo roditi dobrih sadov, če smo kakor trda, suha polja, ki rode samo osat; treba nam je neke privlačnosti in prikupne zunanosti, da nikogar ne odbijamo.

(Sv. Vincencij Pavelski).

SV. OČE IN UMETNOST

Znani poljski cerkveni slikar Johann Heinrich von Rosen je bil pred enim letom pozvan k papežu, da napravi dve stenski sliki v njegovi zasebni kapeli v Castel Gandolfu. Sedaj se je slikar vrnil iz Italije in odšel v Ameriko. Tam je ob neki priliki povedal sledeče o papeževem smislu za umetnost:

»Sveti oče ne pravi samo 'To mi ugaja', ali 'To mi ne ugaja', marveč reče 'To in to je napačno' in potem

dvoumno poveljevanje junaštva, lažni misticizem in senzualizem, prevlečen z mehkužnostjo in hujši od poganškega naturalizma starih klasikov.

Po vojni se je umetniško preživel, se nekoliko bolj približal stvarnosti in utihnil v duhovni zapaščenosti.

Pred to smrtjo, tako brezupno in grenko, mora biti kristjan še posebej žalosten. Toda medtem ko zaupa v božje usmiljenje, ne sme omiliti strogosti, ampak izreči mora bistveno negativno sodbo o delu, ki je tako nizkotno, tako brez vsake resnične dobrote in čiste lepote.

KATOLIŠKA LITERATURA V ITALIJI

Čeprav je vpliv, ki so ga v polpretekli dobi zapustili ti in podobni pisatelji še zmecraj tako rekoč odločilen, je vendar že dejstvo, da se je z nastopom nove generacije smer v italijanski literaturi temeljito spremenila.

Veliko je k temu pripomogla katoliška univerza v Milanu. Papini — ta nekronani in »groznik kralj italijanske kritike —, Giulio, Bargešini, Tozzi, Mignosi, Novaro: ta imena nam povedo, da se katoličani tudi v literaturi morejo kot katoličani uveljaviti na vodilnem mestu, ter s tem preprečiti vpliv blodne umetnosti — ako jih k temu vodita prava ljubezen in dosledna načelnost.

razloži, zakaj je napačno. Sv. oče misli tako matematično in logično, da ga človek rad posluša in obenem spoznava, kako prav ima. Jaz sem se v času svojega enoletnega dela v Castel Gandolfu več naučil kakor v teku vsega svojega dosedanega življenja.«

BOLJŠEVIŠKA SVOBODA

Boljševiški govornik v še ne boljševiski deželi (navdušeno):

»Pod srpom in kladivom bo vsakdo svoboden, vsak bo lahko delal, kar bo hotel! Če pa ne bo hotel, ga bomo prisilili!«

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).